

הארכת ההכרזה על מצב מיוחד בעורף

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ס, בהמשך להחלטת ממשלה מס' 3942 מיום י"ב באדר התשפ"ו (1 במרץ 2026), החלטת ממשלה מס' 3962 מיום כ"א באדר התשפ"ו (10 במרץ 2026) והחלטת ממשלה מס' 4013 מיום ו' בניסן התשפ"ו (24 במרץ 2026), במסגרתן הוארכה הכרזת שר הביטחון מיום י"א באדר התשפ"ו (28 בפברואר 2026) על מצב מיוחד בעורף בכל שטח המדינה (להלן – **ההכרזה**):

1. מכוח הסמכות לפי סעיף 9ג(א)(1) ו-6(6) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951 (להלן – החוק), להאריך את תוקפה של ההכרזה, כך שתחול בכל שטח המדינה עד ליום י"א באייר התשפ"ו (28 באפריל 2026). לקראת תום המועד האמור ייבחן הצורך בהארכה נוספת.
2. בהתאם לסעיף 9ג(א)(6) לחוק, להודיע על ההחלטה מיד לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת ולבקש את אישורה להארכת תוקפה של ההכרזה כאמור.
3. בהתאם להוראות סעיף 9ג(ו)(1) לחוק, הארכת ההכרזה תפורסם באופן מיידי ברדיו ובטלוויזיה וכן תפורסם בהקדם האפשרי ברשומות ובעיתונות.

רקע כללי

דברי הסבר

ביום י"א באדר התשפ"ו, 28 בפברואר 2026, בשעות הבוקר, החל צה"ל במבצע "שאגת הארי", מתקפת מנע משותפת של צה"ל ושל צבא ארצות הברית במטרה לתקוף את האיומים האסטרטגיים של איראן על מדינת ישראל והמרחב האזורי, לפגוע בתוכנית הגרעין האיראנית, וכן במטרות ביטחוניות ומטרות שלטון. בתוך כך, ביצע צה"ל פעילות אווירית נרחבת ברחבי איראן במסגרתה נגרם נזק למטרות צבאיות ואסטרטגיות. לאור פתיחת המבצע, ונוכח הערכת גורמי הביטחון כי צפויה מתקפת נגד נרחבת על ידי איראן, במסגרתה צפוי להתבצע ירי בהיקף משמעותי ביותר לעבר אוכלוסייה אזרחית ברחבי מדינת ישראל, החליט שר הביטחון ביום 28 בפברואר 2026, בשעה 10:08, להכריז באופן מיידי על מצב מיוחד בעורף בכל רחבי המדינה, מכוח סמכותו שבסעיף 9(ב)(1) לחוק.

מתקפת הנגד הצפויה אכן החלה ועוד באותו הבוקר, החל ירי של עשרות טילים מאיראן לעבר ריכוזי אוכלוסייה אזרחית ברחבי מדינת ישראל, מצפון הארץ ועד לדרומה.

בהמשך לכך, ביום 2 במרץ 2026, ארגון הטרור חיזבאללה החל אף הוא לשגר טילים, רקטות וכלי טיס בלתי מאוישים, מלבנון, לעבר ריכוזי אוכלוסייה אזרחית ברחבי מדינת ישראל. בהתאם, ועל מנת לשמור על ביטחון אזרחי מדינת ישראל, פועל צה"ל בהגנה קדמית בשטח לבנון, מבצע תקיפות מן האוויר, פשיטות ופעילות קרקעית ממוקדת בשטח מדינת לבנון, נגד חיזבאללה. ירי הטילים מאיראן ומלבנון נמשך לאורך מבצע "שאגת הארי", כשלאורך התקופה שוגרו מאות טילים וכלי טיס בלתי מאוישים. למרבה הצער, במסגרת אירועים אלה, נגרמו פגיעות בגוף ובנפש, וכן נגרם נזק כבד לרכוש. בין היתר נרשמו מספר פגיעות ישירות בבתי מגורים, כשחלק מהפגיעות גרמו לאירועים רבי נפגעים.

ביום 1 במרץ 2026, החליטה הממשלה (החלטה מס' 3942), להאריך את ההכרזה על מצב מיוחד בעורף בכל רחבי המדינה, עד ליום 12 במרץ 2026. ביום 10 במרץ 2026, החליטה הממשלה (החלטה מס' 3962), על הארכה נוספת של ההכרזה, עד ליום 26 במרץ 2026. ביום 24 במרץ 2026 החליטה הממשלה (החלטה מס' 4013) על הארכה נוספת של ההכרזה, עד ליום 14 באפריל 2026. החלטות אלו אושרו על ידי ועדת החוץ והביטחון של הכנסת.

ביום 8 באפריל 2026, הוכרזה הפסקת אש בת שבועיים ביחס ללחימה באיראן, ונכון לכתובת שורות אלו, לא בוצע מיום זה ואילך ירי מאיראן לעבר אוכלוסייה אזרחית בישראל. הלחימה בלבנון נגד ארגון חיזבאללה עודנה נמשכת, ונכון לימים אלו נמשך ירי מלבנון אל עבר ריכוזי אוכלוסייה אזרחית ברחבי מדינת ישראל, כשבין היתר בוצע ירי לעבר העיר אשדוד, ולעבר מרכז הארץ.

בשים לב להימשכות הירי, לחוסר הוודאות ביחס להפסקת האש באיראן, ולהערכת גורמי הביטחון כי הירי צפוי להמשיך להתבצע אל עבר אוכלוסייה אזרחית, וכן בשים לב להמשך פעילותו המבצעית של צה"ל, מוצע, בכפוף לאישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, להאריך את ההכרזה על מצב מיוחד בעורף בכל רחבי המדינה עד ליום י"א באייר התשפ"ו (28 באפריל 2026). לקראת מועד פקיעתה של ההכרזה ייבחן הצורך בהארכה נוספת בכפוף להערכת המצב עדכנית.

בתקופת תוקפה של ההכרזה מוקנות לגורמי צה"ל, ובעיקר לפיקוד העורף בכובעו כשירות ההתגוננות האזרחית לפי החוק האמור, סמכויות נרחבות להנחיית האוכלוסייה בשטח לגביו נקבעה ההכרזה, לרבות: חובת שהיה במרחב מוגן ונקיטת אמצעי זהירות; הגבלת לימודים; מתן הוראות לארגוני עזר; והנחיות נוספות הנדרשות לשם הצלת הנפש והרכוש. יובהר כי ככל שיחול לעמדת הגורמים המבצעיים שינוי מהותי בנסיבות הביטחוניות שיצדיקו זאת, יידרש לבטל את ההכרזה, או לצמצמה עוד יותר רק לשטחים שבהם יהיה בכך צורך.

יובהר, כי סוג ההנחיות הניתנות לאוכלוסייה והמגבלות המוטלות עליה מכוח הסמכויות שבחוק, היקפן ומידתן, נבחנות באופן עיתי על ידי הגורמים המקצועיים בהתאם להערכות המצב ביחס לטיב האיום הנשקף לאוכלוסייה ולהערכת האמצעים שיש לנקוט על מנת למנוע או לצמצם פגיעה בחיי אדם וברכוש.

לפיכך נדרשת החלטה זו של הממשלה.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

מטבע הדברים, להכרזה על מצב מיוחד בעורף יש השלכה כלכלית על המשק, אלא שיש קושי לאמוד אותה.

תקציב

לא רלוונטי.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלוונטי.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

לא רלוונטי.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטת ממשלה מס' 4013 מיום 24.3.2026.

החלטת ממשלה מס' 3962 מיום 10.3.2026.

החלטת ממשלה מס' 3942 מיום 1.3.2026.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

חוות הדעת מצורפת.

סיווגים

תחום פעולה עיקרי - 01 – חוץ וביטחון.

מגיש: שר הביטחון

כ"ו בניסן התשפ"ו
13 באפריל 2026

הודעה על הארכת תוקפה של ההכרזה על מצב מיוחד בעורף

לפי חוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א – 1951

לפי חוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א – 1951¹

מודיעים בזה, כי בתוקף סמכותה לפי סעיף 9(א)(6) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א – 1951², האריכה הממשלה, באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת שניתן ביום _____ התשפ"ו (_____, 2026), את ההכרזה על מצב מיוחד בעורף³, בשטח המדינה כולה, עד יום _____ התשפ"ו (_____, 2026).

התשפ"ו _____

(_____, 2026)

(חמ 2954-3)

יוסי פוקס

מזכיר הממשלה

¹ ס"ח התשי"א, עמ' 78; התשנ"ח, עמ' 42.

² ס"ח התשי"א, עמ' 78; התשנ"ח, עמ' 42.

³ י"פ 14297 התשפ"ו, עמ' 4314; 14316 התשפ"ו, עמ' 4426; 14349 התשפ"ו, עמ' 4642.

מדינת ישראל
משרד הביטחון
בלמ"ס

היועץ המשפטי למערכת הביטחון

תאריך: כ"ו בניסן תשפ"ו
13 באפריל 2026

הנדון: חוות דעת משפטית נלווית להצעה להחלטת ממשלה בנושא הארכת ההכרזה על המצב המיוחד בעורף

נושא ההחלטה:

הארכת תוקפה של ההכרזה על מצב מיוחד בעורף.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:

ביום י"א באדר התשפ"ו, 28 בפברואר 2026, בשעות הבוקר, החל צה"ל במבצע "שאגת הארי", מתקפת מנע משותפת של צה"ל ושל צבא ארצות הברית במטרה לתקוף את האיומים האסטרטגיים של איראן על מדינת ישראל והמרחב האזורי, לפגוע בתוכנית הגרעין האיראנית, וכן במטרות ביטחוניות ומטרות שלטון. בתוך כך, ביצע צה"ל פעילות אווירית נרחבת ברחבי איראן במסגרתה נגרם נזק למטרות צבאיות ואסטרטגיות.

לאור פתיחת המבצע, ונוכח הערכת גורמי הביטחון כי צפויה מתקפת נגד נרחבת על ידי איראן, במסגרתה צפוי להתבצע ירי בחיקף משמעותי ביותר לעבר אוכלוסייה אזרחית ברחבי מדינת ישראל, החליט שר הביטחון ביום 28 בפברואר 2026, בשעה 08:10, להכריז באופן מיידי על מצב מיוחד בעורף בכל רחבי המדינה, מכוח סמכותו שבסעיף 9(ב)(1) לחוק.

מתקפת הנגד הצפויה אכן החלה ועוד באותו הבוקר, החל ירי של עשרות טילים מאיראן לעבר ריכוזי אוכלוסייה אזרחית ברחבי מדינת ישראל, מצפון הארץ ועד לדרומה.

בהמשך לכך, ביום 2 במרץ 2026, ארגון הטרור חיזבאללה החל אף הוא לשגר טילים, רקטות וכלי טיס בלתי מאוישים, מלבנון, לעבר ריכוזי אוכלוסייה אזרחית ברחבי מדינת ישראל. בהתאם, ועל מנת לשמור על ביטחון אזרחי מדינת ישראל, פועל צה"ל בהגנה קדמית בשטח לבנון, מבצע תקיפות מן האוויר, פשיטות ופעילות קרקעית ממוקדת בשטח מדינת לבנון, נגד חיזבאללה. ירי הטילים מאיראן ומלבנון נמשך לאורך מבצע "שאגת הארי", כשלאורך התקופה שוגרו מאות טילים וכלי

טיס בלתי מאוישים. למרבה הצער, במסגרת אירועים אלה, נגרמו פגיעות בגוף ובנפש, וכן נגרם נזק כבד לרכוש. בין היתר נרשמו מספר פגיעות ישירות בבתי מגורים, כשחלק מהפגיעות גרמו לאירועים רבי נפגעים.

ביום 1 במרץ 2026, החליטה הממשלה (החלטה מס' 3942), להאריך את ההכרזה על מצב מיוחד בעורף בכל רחבי המדינה, עד ליום 12 במרץ 2026. ביום 10 במרץ 2026, החליטה הממשלה (החלטה מס' 3962), על הארכה נוספת של ההכרזה, עד ליום 26 במרץ 2026. ביום 24 במרץ 2026 החליטה הממשלה (החלטה מס' 4013) על הארכה נוספת של ההכרזה, עד ליום 14 באפריל 2026. החלטות אלו אושרו על ידי ועדת החוץ והביטחון של הכנסת.

ביום 8 באפריל 2026, הוכרזה הפסקת אש בת שבועיים ביחס ללחימה באיראן, ונכון לכתיבת שורות אלו, לא בוצע מיום זה ואילך ירי מאיראן לעבר אוכלוסייה אזרחית בישראל. הלחימה בלבנון נגד ארגון חיזבאללה עודנה נמשכת, ונכון לימים אלו נמשך ירי מלבנון אל עבר ריכוזי אוכלוסייה אזרחית ברחבי מדינת ישראל, כשבין היתר בוצע ירי לעבר העיר אשדוד, ולעבר מרכז הארץ.

בשים לב להימשכות הירי, לחוסר הוודאות ביחס להפסקת האש באיראן, ולהערכת גורמי הביטחון כי הירי צפוי להמשיך להתבצע אל עבר אוכלוסייה אזרחית, וכן בשים לב להמשך פעילותו המבצעית של צה"ל, מוצע, בכפוף לאישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, להאריך את ההכרזה על מצב מיוחד בעורף בכל רחבי המדינה עד ליום י"א באייר התשפ"ו (28 באפריל 2026). לקראת מועד פקיעתה של ההכרזה יבחן הצורך בהארכה נוספת בכפוף להערכת המצב עדכנית.

בתקופת תוקפה של ההכרזה מוקנות לגורמי צה"ל, ובעיקר לפיקוד העורף בכובעו כשירות החתגוננות האזרחית לפי החוק האמור, סמכויות נרחבות להנחיית האוכלוסייה בשטח לגבי נקבעה ההכרזה, לרבות: חובת שהיה במרחב מוגן ונקיטת אמצעי זהירות; הגבלת לימודים; מתן הוראות לארגוני עזר; והנחיות נוספות הנדרשות לשם הצלת הנפש והרכוש. יובהר כי ככל שיחול לעמדת הגורמים המבצעיים שינוי מהותי בנסיבות הביטחוניות שיצדיקו זאת, יידרש לבטל את ההכרזה, או לצמצמה עוד יותר רק לשטחים שבהם יהיה בכך צורך.

יובהר, כי סוג ההנחיות הניתנות לאוכלוסייה והמגבלות המוטלות עליה מכוח הסמכויות שבחוק, היקפן ומידתן, נבחנות באופן עיתי על ידי הגורמים המקצועיים בהתאם להערכות המצב ביחס לטיב האיום הנשקף לאוכלוסייה ולהערכת האמצעים שיש לנקוט על מנת למנוע או לצמצם פגיעה בחיי אדם וברכוש.

לפיכך נדרשת החלטה זו של הממשלה.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרך פתרונם:

לאור המשך ירי הטילים לעבר אוכלוסייה אזרחית, הנמשך בשעת כתיבת שורות אלו, ולאור עמדת גורמי הביטחון לפיה המערכה נגד ארגון החיזבאללה צפויה להימשך, הרי שאין לעמדתנו קושי

משפטי בהחלטה להאריך את תוקף הכרזה על מצב מיוחד בעורף שראשיתה ביום 28 בפברואר 2026, בכפוף לאישור וועדת החוץ והביטחון של הכנסת, עד ליום 28 באפריל 2026.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

הגורמים הרלוונטיים במשרד המשפטים אישרו כי אין מניעה משפטית.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

אין מניעה משפטית לאשר את ההצעה.

מרן יוסף, עו"ד
חמשנה ליועצת המשפטית